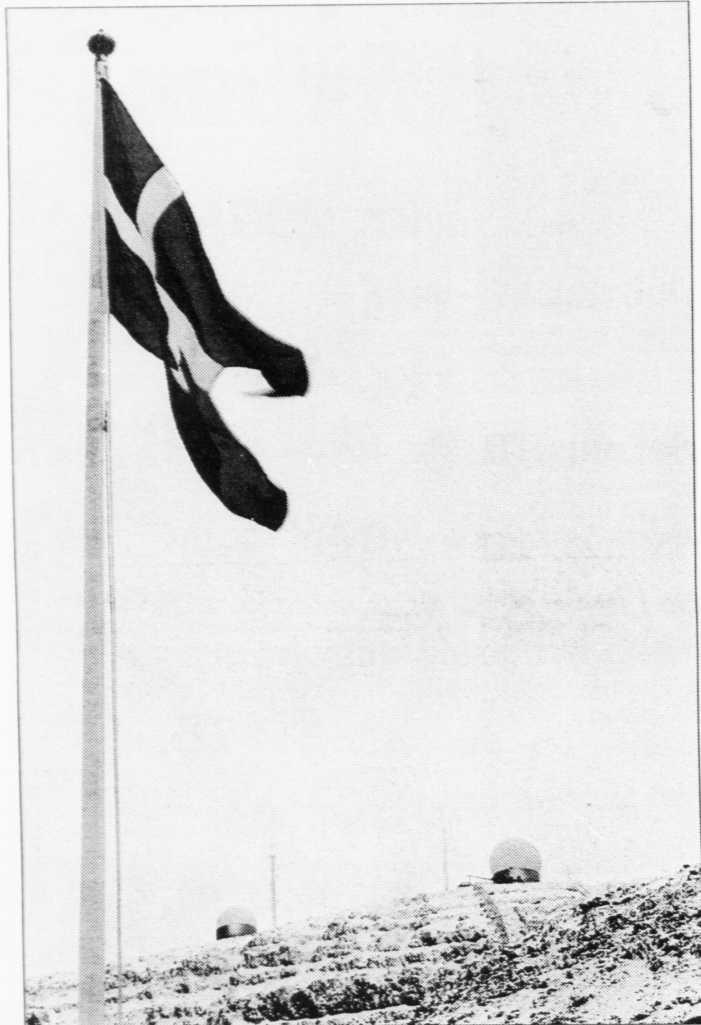

Kalda kríggið er av - nú valdar friður og hugni í Mjørkadali

Mikudagin vóru umboð fyrri føroysku pressuna og umboð fyrri ymiskar fyrirkur og vitjaðu á NATO støðini í Mjørkadali. Tað var tann nýggi leidarin á støðini, Niels H. Arvedsen, ið hevði boðið til vitjanina.

JOHN JOHANNESSEN
MYNDIR: JENS KR. VANG

Ikki er tað hvønn dagskostur, at fjölmiðlar verða vístir runt í hernaðarlíggum umhvøvi. Men nýggi leidarin á radarastøðini í Mjørkadali, Niels H. Arvedsen, heldur, at støðin eigur at vera meira opin fyrri fjölmiðlunum. Hann ynskir, at andlit verða fest á støðina, so at støðin ikki bert er ein radarstøð, men heldur ein radarstøð, har ávís fólk arbeiða. Tískil vóru føroysku fjölmiðlarnir og umboð fyrri ymiskar føroyskar fyrirkur, boðin til ein bita og rundvísing á støðini í Mjørkadali seinasta mikudag.

Vælkomin at leita eftir kjarnorkuvápnunum

Vitjanin á støðini í Mjørkadali byrjaði við, at nýggi leidarin, Niels H. Arvedsen, beyð vælkominn og greiddi frá um seg sjálfan og søguna hjá støðini. Og sum tann skemtingarsami maðurin hann er, beyð hann øllum fjölmiðlafólkunum at vera vælkominn at fara niðan í Sornfelli at leita eftir Kjarnorkuvápnunum. Hann segði í hesum sambandi, at støðin ongan møguleika hevur haft ella hevur at goyma kjarnorkuvápn ella onnur ógvuslig vápn. Niels H. Arvedsen vísti á, at hesi krevja nógv pláss, og kundu tískil ikki verið goymd á støðini inni í Sornfelli.

Í sambandi við tosið um kjarnorkuvápn á støðini, vísti nýggi ovastin á, at eitt tíðarskeið var illgrunin um kjarnorkuvápn á støðini so

stórur, at Tórshavnar býráð mótmælti við at nokta starvsfólki á støðini bústað í býnum.

Niels H. Arvedsen er 49 ára gamal og eigur tveir synir. Tann elsti av teimum er 21 ár og lesur samfelagsfrøði í Danmark, saman við fleiri føroyingum. Hetta heldur Niels H. Arvedsen vera sera stuttligt, nú hann er vordin leitari á støðini í Mjørkadali, tí nú hava bæði hann og sonurin tilknýti til føroyingar.

Tann yngri sonur Niels H. Arvedsen er 13 ára gamal og gongur í skúla niðri í Danmark. Hetta er m.a. ein orsök til, at Niels H. Arvedsen ikki hevur valt at taka familjuna við til Føroya. Hann veit nevnliga ikki, hvussu leingi hann skal vera leitari á støðini í Mjør-

kadali. Skipanin innan verjuna er nevnliga tann, at fólk ofta verða flutt millum ymiskar støðir kring um í ríkinum. Niels H. Arvedsen hevur fingið at vita, at hann skal vera her í eitt hálvt ár, men heldur hann, at betri hevði at verið her til einaferð í næsta summar.

Stórt byggiarbeiði

Einki er at ivast í, at strævið hevur verið hjá teimum, ið bygdu radarastøðina í og á Sornfelli. Byggingin byrjaði í 1959, og var tað táverandi danski uttaríkismálaráðharrin, Per Hækkerup, ið tók støðu til byggingina.

Tá byggingin byrjaði, var eingin vegur niðan í Mjørkadali, so trupult hevur verið at fingið tað nógv tunga tilfarið niðan frá skipunum, ið komu til Havnar við tí. Vegatrupulleikin varð tó skjótt loystur. Støðin bygdi sín egna veg úr Havnini og niðan, og var hesin vegurin byrjanin til Oyggjarvegin, tá føroyingar yvirtóku hann í 1966.

Eitt so stórt og krevjandi byggiarbeiði, sum byggingin av radarastøðini, kravdi nógv fólk. Tað vóru einir 200 mans úr ymiskum londum við í byggiarbeiðinum, og búðu teir í barakkum, nærhendis har støðin í Mjørkadali nú er.

Radarastøðin á Sornfelli var liðug á sumri í 1962 og varð hon tikið í nýtslu sum operativ støð summarið eftir.

Gjalda skatt í Føroyum

Niels H. Arvedsen upplýsti, at tað er vanlig mannagongd, at fólkini á støðini gerast føroyskir borgarar, beinanvegin tey koma til Føroya. Hetta vil siga, at øll, ið arbeiða á støðini gjalda føroyskan skatt, somuleiðis sum galdið verður til ALS og sjúkrakassa.

Danski atkvøðurætturin til Fólkingið fellur eisini burtur, hjá teimum dønnum, ið koma til Føroya at arbeiða á støðini í Mjørkadali og Sornfelli. Hesi fáa í staðin atkvøðurætt til Løgtingið og føroyskan atkvøðurætt til Fólkingið, ið merkir, at tey kunnu velja eitt føroyskt umboð inn á Fólking.

Tá Niels H. Arvedsen greiddi frá hesum, legði hann í skemti afturat, at eingin trupulleiki er hjá føroyingum at yvirtaka støðina, tí allir hermennirnir eru longu føroyskir.

Nýggi leidarin á støðini greiddi frá, at eini 70 fólk arbeiða á støðini, og eru 15 prosent av hesum giftir til

Føroya. Hetta, sigur hann, ger, at starvsfólkið kennir seg væl saman við føroyingum og hevur sera lætt við at koma í samband við føroyingar.

Eftirlit við øllum Norðuratlantshavi

Radarastøðin á Sornfelli hevur eftirlit við loftrúminum í einari ringrás, ið røkkur einar 260 fjórðingar úr landi. Hetta vil siga, at hvørt einasta flogfar, ið flýgur innanfyri hesar 260 fjórðingarnar, sæst á radaraskjiggunum á støðini á Sornfelli. Og talið av flogfórum, ið radarastøðin fær eyga á, er ikki lítið. Talan er um eini 65.000 flogfór, ið flúgva í hesum loftrúmi um árið.

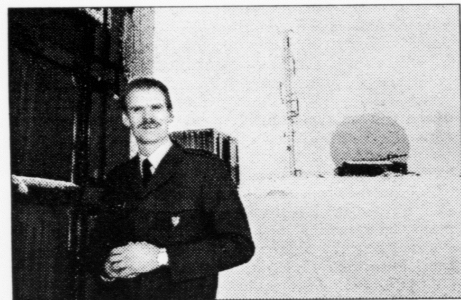
Myndirnar frá støðini á Sornfelli siggjast ikki bert í

ast meira nýmótans.

Sum fólk flest vita, eru tvær stórar kúpur uppi á toppinum á Sornfelli, men radari er bert inni í aðrari kúpuni. Inni í hinari kúpuni er ein stórur parabolur, ið fyrr varð nýttur til uttanlandssamskipti. Hesin verður ikki longur nýttur, orsakað av, at støðin er farin at samskipta gjøgnum telefonlinjur í staðin.

Skrivstovur í 749 metra hædd

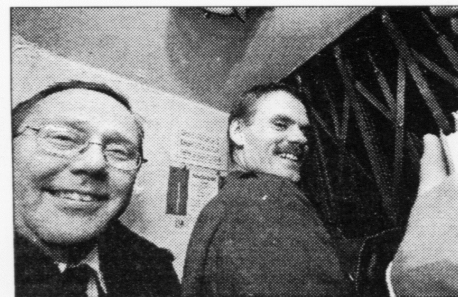
Rundvísing á støðini inni í og uppi á Sornfelli var eisini partur av vitjanini á Flyvestation Tórshavn. Vit vórðu víst runt í hølnum inni í sjálvum fjallinum og eisini varð farið upp á toppin. Fyri at koma upp á sjálvan toppin kundi ein velja millum at ganga tey 179 brøttu trappu-

Føroyum. Støðin hevur nevnliga samband við aðrar støðir, millum annað í Skotlandi og Íslandi. Hesar støðir fáa myndirnar beinleiðis frá radaranum á Sornfelli. Harafurtur er støðin í Skotlandi soleiðis útgjörð, at hon víðger upplýsingarnar frá Støðini á Sornfelli og sendir tær aftur í meira ný-

trinini upp ella fara við lyftini, ið er hevur eina vídd á minni enn ein fermetur og tekur 4 fólk.

Myndamaðurin og eg sjálvur valdu at fara upp við lyftini saman við slökkiliðsovastanum í Havn, Peturi Seloy og einum av starvsfólkunum, ið vístu okkum runt á støðini. Ikki kann sig-

Ikki er gott at lida av klaustrofobi tá ein skal upp gjøgnum fjallið við teirri evarska líflu lyftini

mótans líki.

Hóast útgærdin á Sornfelli er gomul, virkar hon væl, men ætlanir eru tó um, at skifta út ein stóran part av telduútgærdini og aðrari útgærd, so at støðin kann ger-

ast sambandið var lítið okkara millum, meðan vit vóru í lyftini, tí vit stóðu næstan omaná hvørjum øðrum.

Kommir upp á toppin fóru vit inn í teirri kúpuna, ið ikki longur er í nýtslu. Har